

דף פג.

עין משפט א.

אה"ע סימן צב סעיף א

א. הכותב או האומר לאשתו בעודה^מ ארוסה דין ודברים אין לי בנכסייך^נ ומכרה או נתנה^ס קיים, ואין לבעל במעות המקח כלום. וכל זמן שלא מכרה הוא אוכל פירות, ואם מתה יורשה.

ב. כתב לה כן אחרי הנישואין^ע צריך לקנות מידו, ואז מכרה ומתנתה קיימת.

עין משפט ב.

אה"ע סימן צב סעיף ד

ד. ו. אם התנה הבעל בפירוש דאין לי "בנכסייך ובפירותיהן", אינו אוכל פירות בחייה אף בלא קנו מידו, אבל מוכרים הפירות^פ וקונים בהם קרקע ואוכל פירותיו, אם רצונו בכך כופין^ז אותה, אך יכולה למכור הפירות שירשה, ואם מתה יורשה.

עין משפט ג.

אה"ע סימן צב סעיף ח

ח. י. התנה עמה בקנין אחרי הנישואין, וגם אמר לה דין ודברים אין לי בנכסייך ולא בפ"פ עד עולם, אינו^ק אוכל פירותיהם לעולם, אבל

מ. ממשנה פ"ג ע"ב בכתובות וכרב כהנא. ולפני האירוסין לא מהני סילוק, והר"ן והרשב"א כתבו דהוי דשלב"ל, וסילוק זה הוא מנכסים שהיו בשעת התנאי אבל ירושה שתיפול לה בעתיד אי מהני סילוק ממנה, יתבאר לקמן. ח"מ.

נ. ומכירה זו אפי' לאחר נישואין, כ"כ הח"מ.

ס. ומ"מ אם קנתה בזה קרקע הבעל אוכל פירותיה, ח"מ.

ע. דלא יהיה כח הבעל יותר משותף - דמהני בקנין, כ"כ הח"מ.

פ. ממשנה שם. ואם מכרה הקרקע השניה המכר קיים, דלא עדיפי הפירות מגוף הקרקע עצמו דמכרה ומתנתה קיימת, כ"כ הח"מ.

צ. טור בשם הרא"ש, כלומר אם רוצה להחזיק אותם כופין אותה אבל בידה לתת אותם לאחר, כ"כ הח"מ.

ק. ואפי' אם כתב בחייה ובמותה לאו כלום הוא, ואם כתב בארוסה כן, אפי' אינו יורשה דכאן מהני סילוק. אבל אחרי הנישואין אין מועיל סילוק מירושה כנ"ל אפי' בקנין כמש"כ הראב"ד, כ"כ הח"מ.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

יורשה אם מתה.

הגה: יא. סילק עצמו מנכסי אשתו הגם שלא מועיל, ר אם גירשה והחזירה על דעת הסילוק החזירה ומהני.

עין משפט ד.ה. אה"ע סימן צב סעיף א
עיינ לעיל עין משפט א

עין משפט ו.ז. אה"ע סימן צב סעיפים ג.ז.

ג. ה. כשאמר לה בעודה ארוסה דין ודברים אין לי בנכסייך אם קנו מידו, אין לו שום דבר מגוף הקרקע^ש ואין לו פירות לעולם, ויש חולקים בזה דיש לו פירות עד שיפרש שמסלק עצמו גם מפירות, ולהראב"ד אין חילוק בין קנו מידו ללא קנו.

ז. ט. התנה עמה שלא ירשנה^ת תנאו קיים, אבל אוכל פירות בחייה, וכן אם התנה דאם לא יהיו לו בנים הכל יחזור לבית אביה תנאו קיים, אך כל זה דוקא בהתנה אחרי האירוסין ולפני הנישואין. אבל התנה^א אחרי הנישואין, תנאו בטל וירשנה, ומ"מ אם מחייב עצמו להחזיר ליורשיה מה שירש ממנה^ב חייב לקיים.

אה"ע סימן סט סעיף ז

ז. ט. סילוק מירושתה מהני רק אחרי שאירסה וקודם שנישאה, דלאחר

ר. מרשב"א הביאו הרמ"א.

ש. רי"ף, ודיעה החולקת היא הראב"ד. ולדיעה הראשונה דאין לו פירות משמע דירושה יש לו, אבל הרא"ש כתב בשם הרי"ף דאין לו גם ירושה, כ"כ בח"מ.

ת. רמב"ם, דכל דבר שבממון תנאו קיים. ואם מכרה או נתנה אין לה רשות עד שיאמר לה דין ודברים וכו', כי אוכל פירות בחייה.

א. כתב הראב"ד דהטעם דלא מהני אף אם קנו מידו לאחר שנשאה הוא היות דירושה לאחר מותה הוא, וכדבר שלא בא לעולם ואינה הקנאה לשום אדם דהוי כקנין דברים, כ"כ הח"מ.

ב. הר"ן בשם הרמב"ן מריש הכותב.

שנשאה לא מהני סילוק^ג אפי' בקנין, שאין אדם יכול להסתלק ממנה שראוי לירש מעכשיו, ולפני האירוסין אין לה שייכות עמו אלא רק אחרי האירוסין דאגידה ביה קצת מועיל הסילוק.

הגה: י. אין לך אשה כשרה בנשים^ד אלא מי שעושה רצון בעלה.

עין משפט זז. אה"ע סימן צב סעיף ג.

ה. כשאמר לה בעודה ארוסה דין ודברים אין לי בנכסייך אם קנו מידו, אין לו שום דבר מגוף הקרקע^ה ואין לו פירות לעולם, ויש חולקים בזה דיש לו פירות עד שיפרש שמסלק עצמו גם מפירות, ולהראב"ד אין חילוק בין קנו מידו ללא קנו.

דף פג:

עין משפט א. אה"ע סימן צ סעיף א.

א. הבעל יורש את אשתו, בנ"מ, בנצ"ב ובמוחזק, אבל בראוי לה כגון מתה בחיי מורישה, אינו עומד במקומה ליירש מה שאשתו הייתה ראויה לירש. אם לא שכתב לה מורישה קרקע מחיים ופירות לאחר מיתה, ח שאז הבעל יורש הקרקע.

ג. וע"כ בנישואים שניים שעושים תנאים בניהם שהבעל לא ירש אותה מתנים וכותבים בניהם בין הקידושין לנישואין. עיין ח"מ ס"ק י"ב וצ"ע איך מהני היום כשהבעל יורש אשתו ויש דברים הראויים לבוא שהוא לא יורש, ובניה רוצים להקנותם לאביהם, דהרי לא מהני סילוק אפי' בקנין, וצ"ל דמקנים אותם בלשון חיוב ולא סילוק וכך הוא בפ"ת ס"ק ג' בסופו ע"ש.

ד. הגהות מיימוניות מתנא דבי אליהו.

ה. רי"ף, ודיעה החולקת היא הראב"ד. ולדיעה הראשונה דאין לו פירות משמע דירושה יש לו, אבל הרא"ש כתב בשם הרי"ף דאין לו גם ירושה, כ"כ בח"מ.

ו. כתובות ל"ח וע"ט ובתרא קי"ג ע"א. להרמב"ם בפ' א' הלכה ל' בעלה יורשה מדברי סופרים, ולהראב"ד ורשב"א יורשה מדאורייתא ועיין בב"ש.

ז. אפי' בנצ"ב שלא היה לבעל בהם אכילת פירות יורשם.

ח. ממדכי ריש פ' יש נוחלין, והיינו לאחר שיוורש הקרקע יורש גם הפירות שמקרי מוחזק, כ"כ הח"מ. וב"ש חלק עליו דפירות הוי ראוי ואינו יורש אותם, דביכולתו למכור אותם לפני כן ע"ש.

הגה: ב. שטר חצי זכר שכותבין, אם יהיה זרע לבת, ומתה ואח"כ מת הזרע, ואח"כ מת אביה^ט, הבעל יורש כח אותו השטר מכח זרעו שיירש אמו, והבעל יורש זרעו.

א ג. הבעל נוטל גם^י השבח בירושת אשתו, שהרי ברשותו השביח ולא הוי ראוי.

א ד. הבעל אינו יורש מלוות אשתו, כגון שמתו מורישיה והניחו מלוה ביד אחרים^כ משנשאה ומתה קודם שגבתה אותם, אבל אם הניחו מורישיה נכסים אע"פ שלא גבתה אותם בחיים, ואפי' היו משועבדים לכתובת אלמנה^ל, נקראים מוחזקים לבת, והבעל יורש אותם.

א ה. אם היה מלוה שלה ביד אחרים בשעה שנשאה ומתה קודם שגבתה, בעלה^מ אינו יורשה. אבל לותה לאחר מנ"מ ומתה קודם שגבתה, בזה בעלה יורשה^נ וכל נכסים שאין לבעל רשות בהם והלוותה אותם אין הבעל יורש אותם.

ט. ואחרי שמת הזרע מת אביה. וכתב הח"מ דאע"ג דאומדן דעתא הוא שאבי הבת לא היתה כוונתו על זרע קיימא שימות בחייו, רק כוונתו היתה שיבוא ממונו לבתו או לזרעה ולא לבעלה בזמן שאין לבתו זרע ממנו, מ"מ מאחר שהודה שחייב להבת, לא אמרין אומדנא בהודאה, ע"כ טוב לכתוב אם תמות בתי בלא זרע קיימא "אחר מיתתי", דאז צריך שהזרע יהיה קיים אחרי מיתת האב וכן ראיתי נוהגין לכתוב כן.

י. בתרא קכ"ה ע"ב, דכל הנכסים שלו וברשותו השביחו. ושאיני בכור, וכן כתובה דאינן נגבות מהשבח שהשביחו היורשים לאחר מיתת הבעל דברשות היורשים השביחו. משא"כ כאן הכל ברשותו השביח. ח"מ.

כ. לאו דוקא ואפי' אחר שנשאה, וכתב הב"ח שזה טעות. ובפקדונות לא הוי ראוי והבעל יורש אותם כ"כ הח"מ.

ל. וה"ה משועבדים לבע"ח דקימ"ל מכאן ולהבא הוא גובה, וא"כ בשעה שמתו מורישיה הוי שלה והבעל יורשם. ח"מ.

מ. ומ"מ אם היה עליה משכון יורשה הבעל שזה כגבוי דמי, ואפי' משכון בשעת הלואה. ומלוה שהיה לאשה ביד בעלה קודם ומתה קודם שגבתה ממנו, י"א הבעל מוחזק, ובשו"ת הרשב"א כתב שבכה"ג הבעל יורש מחצה כמו לגבי בכור, כ"כ הח"מ.

נ. ב"י בשם הרשב"א בתשובה. והיינו נכסים שכתב לה אין לי רשות בהם, וה"ה נ"מ שאינו אוכל פירות מהם דיורשם, כך הסיק הח"מ.